

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 11Co/613/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7613206084
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 08. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jarmila Sopková Maximová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2016:7613206084.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jarmily Sopkovej Maximovej a sudkýň JUDr. Jarmily Čabaiovej a JUDr. Zuzany Matyiovej vo veci žalobcu CD R. s.r.o., so sídlom v O. 1, O. věžňů XXXX/XX, G. M., Y. republika, IČO: 26 429 705, zastúpeného Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Grösslingova 4, IČO: 36 864 421, proti žalovanému M. C., nar. XX.X.XXXX, bytom A. G. Z., B. XXXX/X, o zaplatenie 902,25 € istiny s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Spišská Nová Ves z 10. septembra 2015 č. k. 8C/283/2013-99

rozhodol:

P r i p ú š ť a späťvzatie žaloby o zaplatenie zmenkového úroku vo výške 0,19 % denne, z r u š u j e rozsudok z 10. septembra 2015 č. k. 8C/283/2013-99 vo výroku o zamietnutí žaloby v tejto časti a konanie z a s t a v u j e .

V prevyšujúcej časti p o t v r d z u j e rozsudok.

Stranám sporu n e p r i z n á v a náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie (ďalej len „súd“) rozsudkom zamietol návrh na uplatnenie pohľadávky podľa článku 4 ods. 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu (ďalej len „Nariadenie“), ktorým sa žalobca domáhal od žalovaného zaplatenia zmenkovej sumy vo výške 902,25 €, zmenkového úroku vo výške 0,25 % denne zo sumy 1102,25 € od 25.4.2009 do 10.9.2009, čo predstavuje sumu 383,03 €, zo sumy 1052,25 € od 11.9.2009 do 10.12.2009, čo predstavuje sumu 239,38 €, zo sumy 1.002,25 € od 11.12.2009 do 12.01.2010, čo predstavuje sumu 82,68 €, zo sumy 952,25 € od 13.01.2010 do 11.02.2010, čo predstavuje sumu 71,42 €, zo sumy 902,25 € od 12.02.2010 do zaplatenia, zákonného úroku vo výške 6 % ročne zo zmenkovej sumy 1102,25 € od 31.8.2009 do 10.9.2009, čo predstavuje sumu 2 €, zo sumy 1052,25 € od 11.9.2009 do 10.12.2009, čo predstavuje sumu 15,78 €, zo sumy 1002,25 € od 11.12.2009 do 12.01.2010, čo predstavuje sumu 5,45 €, zo sumy 952,25 € od 13.01.2010 do 11.02.2010, čo predstavuje sumu 4,71 €, zo sumy 902,25 € od 12.02.2010 do zaplatenia, zmenkovej odmeny vo výške 1/3 % zmenkovej sumy teda 3,67 € a náhrady trov konania na základe zmenky, ktorú vystavil žalovaný dňa 4.11.2008, pričom žalobca ako indosatár je nadobúdateľom všetkých práv z tejto zmenky. Stranám náhradu trov konania nepriznal.

2. Súd rozhodol vo veci rozsudkom z 28. januára 2014 č. k. 8C/283/2013-37, ktorým žalobu zamietol a vyslovil, že strany nemajú právo na náhradu trov konania. Na základe podaného odvolania zrušil odvolací súd uvedený rozsudok a uložil súdu prvej inštancie postupovať podľa článku 5 a nasl. Nariadenia ES 861/2007 a zistiť skutkový stav prejednávanej veci, pričom spôsob vykonania dôkazov súd určí sám (článok 9 Nariadenia) v rámci možností daných mu článkami 7 až 9 Nariadenia. Odvolací

súd tiež uviedol, že záver o neplatnosti zmenky z dôvodu neurčitého údaja splatnosti (uviedenie dvoch rozdielných údajov o splatnosti), nie je správny. Súd prvej inštancie nesprávne posúdil predmetnú zmenku ako neplatnú v zmysle zákona č. 191/1950 Zb. a z tohto záveru nie je možné vychádzať ani v ďalšom konaní. V novom konaní dospel súd k záveru, že návrhu žalobcu nemožno vyhovieť. Základný právny vzťah medzi pôvodným majiteľom zmenky a žalovaným má jednoznačne spotrebiteľskú povahu a zmenka slúžila ako zabezpečovací právny prostriedok zo spotrebiteľského vzťahu založeného zmluvou o úvere. Žalobca si v tomto konaní uplatnil nárok zo zmenky a nie z pohľadávky. Napriek uvedenému vzhľadom na spotrebiteľský charakter zmluvy o úvere je však nevyhnutné vo veci poukazujúc na článok 6 ods. 1 Smernice Rady 93/13/EHS chrániť spotrebiteľa pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami. V dôsledku neplatnosti dohody o vyplnení zmenky (§ 53 ods. 1, 5 Občianskeho zákonníka, ďalej len „OZ“) v zmysle článku 14 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru tak nevzniklo právo na vyplnenie zmenky a teda ani právo na plnenie z takto vyplnenej zmenky. Súd ďalej poukázal na rozpor konania predchodcu žalobcu s platnými právnymi predpismi, keď úverovú zmluvu zabezpečil zmenkou vyplnenou na sumu, ktorá je v rozpore s ustanovením § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch platným v čase uzavretia zmluvy, čo bolo ďalším dôvodom pre zamietnutie návrhu. Ak teda predchodca žalobcu zabezpečoval spotrebiteľské úvery v rozpore s uvedeným ustanovením, ide o úkon absolútne neplatný podľa § 39 OZ a táto neplatnosť nastáva priamo zo zákona. Súd ďalej poukázal na zmenkový úrok vo výške 0,25 % denne, čo predstavuje 91,25 % ročne, ktorý považoval za úrok v rozpore s dobrými mravmi, keďže ide o sankčné plnenie, ktoré je v hrubom nepomere vo vzťahu k zabezpečovanej zmluvnej povinnosti. Takéto dojednanie dohody o vyplnení zmenky ohľadom zmenkového úroku súd považoval za neplatné podľa § 39 OZ v spojitosti s ustanovením § 3 ods. 1 OZ. Zmenka predložená žalobcom nezohľadňuje ani skutočnosť, že zmluva o úvere uzavretá medzi predchodcom žalobcu a žalovaným nespĺňa všetky náležitosti uvedené v § 4 ods. 2 zákona č. 258/2001 Z.z. v znení platnom ku dňu uzatvorenia zmluvy. Záverom súd uviedol, že dohodu o vypíňacom práve blankozmenky a tým aj samotnú zmenku možno považovať za neplatnú pre obchádzanie zákona. Javí sa, že vystavením zmenky sa právny predchodca žalobcu snažil vyhnúť posudzovaniu platnosti úverovej zmluvy, aplikácii zákona o spotrebiteľských úveroch a dodržaniu obligatórných náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. v spojitosti s § 151 ods. 1 O.s.p., keď neúspešnému žalobcovi náhradu trov konania nepriznal a úspešnému žalovanému trovy konania nevznikli.

3. Proti tomuto rozsudku v zákonnej lehote podal odvolanie žalobca z dôvodov podľa ust. § 205 ods. 2 písm. a/ v spojení s ust. § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p., § 205 ods. 2 písm. b/ O.s.p. a písm. f/ O.s.p. a navrhol rozsudok zmeniť tak, že súd návrhu na uplatnenie pohľadávky v celom rozsahu vyhovie a prizná mu náhradu trov odvolacieho konania. Namietal, že súd vykonal dokazovanie listinami, pričom strany takéto dokazovanie nenavrholi. Súd mal vychádzať len zo skutočností tvrdených stranami a vykonať len dôkazy nimi navrhnuté. Žalobca predložil súdu ako dôkaz o svojich nárokoch platnú zmenku, voči forme a obsahu ktorej zo strany žalovaného neboli vznesené žiadne námietky, a preto neexistovala okolnosť, ktorá by odôvodňovala vykonanie ďalších dôkazov nevyhnutných pre rozhodnutie vo veci. Neboli splnené podmienky pre vykonanie iných dôkazov než navrhnutých stranami v zmysle ust. § 120 ods. 1 O.s.p. V prejednávanej veci súd mal rozhodnúť o práve na úhradu zmenkovej sumy a jej príslušenstva len z predloženej zmenky. Predpokladom vydania rozsudku bolo výlučne predloženie originálu zmenky. Žalovaný mohol vzniesť námietky voči zmenke na základe článku 5 ods. 3 a ods. 6 Nariadenia, ak tak však neurobil, musia byť akékoľvek iné námietky odmietnuté vzhľadom na uplatnenie koncentračnej zásady v zmysle Nariadenia. Súd sám nemôže vznášať voči zmenke námietky za žalovaného. Súd z vlastnej iniciatívy vykonal dokazovanie, preukazujúce charakter žalovaného ako spotrebiteľa, pričom ten sa tejto obrany žiadnym spôsobom nedomáhal, uplatnenú pohľadávku nerozporoval a svojím konaním ju prakticky uznal. Súd teda dospel k rozhodnutiu na základe aplikácie nesprávnych právnych predpisov, ako aj nesprávnej interpretácie príslušných právnych predpisov a práva Európskej únie. Poukázal ďalej na to, že je majiteľom zmenky na základe indosamentu a nie je účastníkom akéhokoľvek spotrebiteľského vzťahu. Zmenka je pritom platná, je samostatným abstraktným záväzkom, neakcesorickej povahy, preto ju nie je možné podmieňovať inými okolnosťami než sú na zmenke uvedené. Súd prvej inštancie sa pritom aplikáciou zákona č. 191/1950 Sb. nezaoberal, hoci predmetom konania je výlučne zmenka a nie iný záväzkový vzťah. Súd ignoroval ust. § 17 citovaného zákona, v zmysle ktorého žalovaný vo všeobecnosti nie je oprávnený vznášať tzv. kauzálne námietky voči majiteľovi zmenky, ktoré vyplývajú z jeho vzťahov s pôvodným majiteľom zmenky. Keďže tak nemôže urobiť sám žalovaný, tým menej tak môže urobiť súd. Pokiaľ aj žalovaný vznesie námietky, je na ňom, aby ich oprávnenosť preukázal. Dôkazné bremeno teda spočíva na žalovanom a nie

je možné ho preniesť na žalobcu. Napadnuté rozhodnutie považoval za prekvapivé rozhodnutie, čo predstavovalo odňatie možnosti konať pred súdom. Prekvapivosť vyplynula zo skutočnosti, že žalovaný uplatnený nárok nepoprel, no napriek tomu súd uplatnený nárok zamietol, ale najmä vyplynula z rozporu napadnutého rozhodnutia s konštantou judikatúrou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, na ktorú žalobca poukázal v odvolaní a ktorá mala byť súdu prvej inštancie známa. Žalobca nesúhlasil ani s posúdením dohody o vyplňovacom práve blankozmenky ako neprijateľnej zmluvnej podmienky. Poukázal na to, že zákon o spotrebiteľských úveroch č.258/2001 Z.z. pripúšťal, aby na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru bola vystavená zmenka. Súčasne z formulácie ust. § 4 ods. 6 a použitia spojenia „v čase vyplnenia“ ako aj zo slov „vyplnenú veriteľom“, je zrejmé, že zákonodarca pripúšťal, že zmenky budú vyplnené dodatočne po vystavení, pretože inak by použil spojenie „v čase vystavenia“, resp. by vylúčil vyplňovanie zo strany veriteľa. Na základe uvedeného uviedol, že dohoda o vyplňovacom práve nemohla byť neplatná a nemohla byť neprijateľnou podmienkou ani v prostredí spotrebiteľských úverov, pretože právna úprava explicitne pripúšťala používanie blankozmeniek.

4. Žalovaný sa k podanému odvolaniu nevyjadril.

5. Žalobca v odvolacom konaní zobral čiastočne späť návrh na začatie konania v časti o zaplatenie zmenkového úroku vo výške 0,19 % denne a navrhol konanie v tejto časti zastaviť.

6. Krajský súd v Košiciach v zmysle ust. § 370 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) rozhodol o pripustení čiastočného späťvzatia žaloby o zaplatenie zmenkového úroku vo výške 0,19 % denne zo sumy 1102,25 € od 25.4.2009 do 10.9.2009, čo predstavuje sumu 383,03 €, zo sumy 1052,25 € od 11.9.2009 do 10.12.2009, čo predstavuje sumu 239,38 €, zo sumy 1002,25 € od 11.12.2009 do 12.01.2010, čo predstavuje sumu 82,68 €, zo sumy 952,25 € od 13.01.2010 do 11.02.2010, čo predstavuje sumu 71,42 €, zo sumy 902,25 € od 12.02.2010 do zaplatenia, zrušil rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby v tejto časti a konanie zastavil.

7. Predmetom odvolacieho konania tak zostal rozsudok v celej prevyšujúcej časti, ktorým bola žaloba zamietnutá (ďalej len rozsudok) a súvisiaci výrok o trovách konania.

8. Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd (§ 34 CSP) prejednal odvolanie žalobcu ako podané včas oprávnenou osobou proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné, bez nariadenia pojednávania v zmysle ust. § 385 ods. 1 CSP a contrario v rozsahu danom ust. § 379, § 380 ods. 1, 2 CSP a z hľadísk uplatnených odvolacích dôvodov (§ 205 ods. 2 písm. a/, b/, f/ O.s.p. v spojení s ust. § 470 ods. 2 prvej vety CSP, v CSP odvolacie dôvody podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b/, d/, h/) a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu nie je možné vyhovieť. Rozsudok bol verejne vyhlásený na Krajskom súde v Košiciach 24. augusta 2016 o 9,35 hod. v pojednávacej miestnosti č. dv. 215, 2. poschodie, pričom miesto a čas verejného vyhlásenia rozhodnutia boli zverejnené 18. augusta 2016 na úradnej tabuli Krajského súdu v Košiciach v zmysle ust. § 219 ods. 1, 3 CSP.

9. Žalobca namieta odvolacie dôvody podľa ust. § 205 ods. 2 písm. a/ v spojení s ust. § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p., podľa ust. § 205 ods. 2 písm. b/ a f/ O.s.p., t.j. v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 O.s.p., konkrétne účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. V zmysle CSP ide o odvolacie dôvody podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b/, d/, h/, t.j. súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

10. Odvolací súd v prejednávanej veci dospel k záveru, že tieto odvolacie dôvody nie sú preukázané.

11. Súd prvej inštancie vykonal vo veci dokazovanie v potrebnom rozsahu a náležite zistil skutkový stav, vykonané dôkazy vyhodnotil podľa ust. § 132 O.s.p., z týchto dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam, na ktorých aj založil svoje rozhodnutie, na zistený skutkový stav aplikoval ustanovenia správnych predpisov a tieto aj správne vyložil, pričom nebola zistená žiadna vada, ktorá by mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, preto odvolací súd jeho rozsudok ako vecne správny podľa ust. § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

12. Žalobca v odvolaní argumentuje skutočnosťami uvádzanými už v konaní pred súdom prvej inštancie, s ktorými sa súd náležite a správne vypořiadal pri rozhodovaní vo veci, a preto jeho odvolacie námietky nie sú spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozsudku.

13. Z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie je zrejmé, že súd založil svoje rozhodnutie o zamietnutí žaloby na zistení, že dohoda o vyplnení zmenky, obsiahnutá vo Všeobecných podmienkach poskytnutia úveru, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou, a teda je neplatná, na jej základe nemohlo preto dôjsť k vyplneniu zmenky a následne ani nemohlo z takto vyplnenej zmenky (na základe neplatnej zmenkovej dohody) vzniknúť právo na akékoľvek plnenie. Z neplatnej dohody nie je preto možné priznať žalobou uplatnené zmenkové nároky. Žalobu zamietol aj z dôvodu, že právny predchodca žalobcu zabezpečil úverovú zmluvu zmenkou vyplnenou na sumu, ktorá je v rozpore s ustanovením § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z.z. platným v čase uzavretia zmluvy.

14. S týmto záverom sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožňuje a v tomto smere poukazuje na podrobné dôvody napadnutého rozsudku, s ktorými sa stotožňuje a na tieto odkazuje (§ 387 ods. 2 CSP).

15. Na zdôraznenie správnosti tohto záveru odvolací súd uvádza nasledovné :

16. Dňa 20.10.2015 prijalo občianskoprávne kolégium Najvyššieho súdu SR a obchodnoprávne kolégium Najvyššieho súdu SR spoločné stanovisko k postupu súdov nižšieho stupňa vo veciach návrhov s uplatneným právom zo zmenky vo vzťahu k ochrane spotrebiteľa v nasledujúcom znení :

I. Ak žalobca ako dôkaz osvedčenia uplatneného nároku doloží zmenku, platí bez ohľadu na povahu procesného nástroja, ktorý žalobca použil, že :

a) pokiaľ z akýchkoľvek okolností prejednávanej veci vyplynie konajúcemu súdu súvislosť s nekalou povahou či neprípustnosťou uplatneného nároku, je tento ex offo povinný zabezpečiť prieskum nároku v intenciách možnej absolútnej neplatnosti úkonu, v ktorom má nárok základ;

b) pokiaľ súd nevzhladne žiadnu nekalosť či neprípustnosť predloženého návrhu, súd pristúpi k prieskumu uplatneného nároku v rozmedzí prípadne vznesených námietok zohľadňujúcich ich rozsah a povahu, pri rešpektovaní povinnosti posúdiť prípadnú absolútnu neplatnosť úkonu, ak to z vykonaného dokazovania vyplynie.

II. Ak je vystaviteľom zmenky spotrebiteľ, je možné túto skúmať až po úroveň dohody o vyplňovacom práve, aplikujúc právnu úpravu platnú a účinnú v čase, kedy bola zmenka vystavená.

III. Aj v prípade, že nie sú podané kauzálne námietky vystaviteľom zmenky (bez ohľadu na to, či je spotrebiteľom), ktorý je na strane žalovaného, je možné preskúmať a podľa okolností prípadu posúdiť nárok na uplatnený zmluvný úrok ako nárok uplatnený v rozpore s dobrými mravmi, ak výška uplatneného nároku podľa úvahy súdu takýto exces dosahuje.

17. Stanovisko je uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky 8/2015 pod číslom 93.

18. Z vyššie citovaného stanoviska vyplýva, že ak vystaviteľom zmenky je spotrebiteľ, čo nepochybne bolo preukázané aj v prejednávanej veci, je možné túto skúmať až po úroveň dohody o vyplňovacom práve, aplikujúc právnu úpravu platnú a účinnú v čase, kedy bola zmenka vystavená, v danom prípade zákon č. 258/2001 Z.z. v znení účinnom ku dňu 4.11.2008.

19. Takto postupoval aj súd prvého stupňa, keď po zistení, že žalovaný uzavrel s právnym predchodcom žalobcu zmluvu o spotrebiteľskom úvere, súčasťou ktorej je aj dohoda o vyplnení zmenky (článok 14 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru), skúmal (ne)platnosť tejto dohody o vyplňovacom práve z hľadiska jej súladu so zákonom č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom od 1.1.2008 do 31.12.2010.

20. Neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom (§ 39 OZ).

21. Obsah dohody o vyplnení zmenky žalovaný nemohol ovplyvniť a ani konkrétne znenie nebolo so žalovaným ako spotrebiteľom individuálne dojednané. Dohoda o vyplnení zmenky spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, a to pre nezohľadnenie práv spotrebiteľa a umožnenie vymáhať plnenie bez posudzovania náležitostí zmluvy o úvere v zmysle spotrebiteľských predpisov.

22. Práva uplatnené z takejto zmenky sú uplatnené v rozpore so zákonom i s dobrými mravmi, a preto ich nemožno žalobcovi priznať.

23. K ďalším odvolacím námietkam žalobcu odvolací súd uvádza nasledovné :

24. V zmysle ust. § 120 ods. 1 O.s.p. účinného v čase rozhodovania súdu účastníci sú povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Súd rozhodne, ktoré z označených dôkazov vykoná. Súd môže výnimočne vykonať aj iné dôkazy ako navrhujú účastníci, ak ich vykonanie je nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci.

25. Z vyššie citovaného zákonného ustanovenia vyplýva, že účastníci (strany sporu) sú povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, avšak o tom, ktoré z označených dôkazov budú vykonané, rozhodne súd. Nejde pritom o svojvôľu súdu, ale o zabezpečenie hospodárnosti a efektívnosti súdneho konania, t.j. vykonávanie dôkazov na preukázanie skutočností, ktoré sú relevantné z hľadiska rozhodnutia vo veci. Okrem dôkazov navrhnutých účastníkmi konania môže súd vykonať aj iné dôkazy, ak je to nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. Súd teda nie je obmedzený pri vykonávaní dôkazov iba možnosťou vykonať dôkazy navrhnuté účastníkmi, ale môže vykonať aj ďalšie dôkazy, ak je to pre rozhodnutie vo veci nevyhnutné a tieto si môže zabezpečiť aj sám.

26. V prejednávanom prípade bol takýto postup nevyhnutný pre rozhodnutie vo veci, pričom Občiansky súdny poriadok (od 1.7.2016 Civilný sporový poriadok) je subsidiárne využiteľný aj v prípade konaní podľa Nariadenia a postup súdu v zmysle § 120 ods. 1 tretej vety O.s.p. (od 1.7.2016 v zmysle § 295 CSP) bol teda dôvodný. Vychádzajúc z citovaného stanoviska č. 93/2015 v bode I.1 bolo povinnosťou súdu vzhľadom na okolnosti prejednáwanej veci ex offo zabezpečiť prieskum nároku v intenciách možnej absolútnej neplatnosti úkonu, v ktorom má nárok základ. Vzhľadom na vedomosť súdu z iného súdneho konania, že žalobcom predložená zmenka zabezpečuje nároky zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere, postupoval súd prvej inštancie v súlade s ust. § 120 ods. 1 O.s.p., keď si zabezpečil listinné dôkazy, z ktorých mohol posúdiť jednak platnosť úkonu, v ktorom má nárok základ (úverovej zmluvy), ale aj platnosť samotnej dohody o vyplňovanom práve, ktorá bola podkladom pre vyplnenie zmenky ako dôkazu predkladaného žalobcom na preukázanie svojho nároku. Keďže súd na základe vykonaného dokazovania spoľahlivo zistil, že na strane žalovaného ide o spotrebiteľa, poskytol žalovanému ex offo ochranu, keď žalobou uplatnený nárok skúmal aj z hľadiska jeho (ne)súladu s normami na ochranu spotrebiteľa (§ 52 až 54 OZ a zák. č. 258/2001 Z.z.), a ak za tým účelom vykonal dôkazy, ktoré strany nenavrhli, nemožno mu vytýkať porušenie práva na spravodlivý proces.

27. Pokiaľ ide o odvoláciu námietku, v zmysle ktorej súd nerešpektoval ust. § 17 zákona č. 191/1950 Sb. a v ktorej žalobca vytýkal súdu, že hoci sám žalovaný nemohol vzniesť kauzálne námietky voči majiteľovi zmenky, urobil tak súd sám, odvolací súd uvádza, že rigidná aplikácia ust. § 17 zákona č. 191/1950 Sb. by spôsobila spotrebiteľovi neprimerané ťažkosti pri následnom možnom domáhaní sa ochrany svojich práv (ust. § 17 citovaného zákona obsahuje úpravu, podľa ktorej kto je žalovaný zo zmenky, nemôže robiť majiteľovi námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom, okrem ak majiteľ pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka). Prijatie výkladu smerujúceho k povinnosti spotrebiteľa bez výhrad uspokojiť veriteľa - nadobúdateľa indosovanej zmenky a až následne ho žalovať o náhradu škody, s povinnosťou v takomto konaní dokazovať, že nadobúdateľ zmenky konal vedome na škodu dlžníka, by v konečnom dôsledku viedlo k prenosu povinností na spotrebiteľa spôsobom, ktorý je podľa právnej úpravy ochrany spotrebiteľa neprijateľný. V prípade záveru, že pri vymáhaní dlžnej sumy z indosovanej zmenky súd nemá možnosť hodnotiť obsah spotrebiteľskej zmluvy a rozhodnúť o nekalosti niektorých zmluvných podmienok, či zhodnotiť platnosť zmenky samotnej, išlo by o neprijateľné zníženie právnej ochrany prináležiacej spotrebiteľovi a o porušenie zásady efektivity (viď odôvodnenie vyššie citovaného stanoviska č. 93/2015).

28. Napriek skutočnosti, že žalovaný v konaní výslovne nenamietal, že zmenka je neplatná, súd správne skúmal jej platnosť, vychádzajúc zo záveru, že princíp „vigilantibus iura scripta sunt“ (právo patrí bdelym) v spotrebiteľských veciach v konkrétnych súvislostiach ustupuje dôležitejšiemu princípu, ktorým je ochrana práv spotrebiteľa. Uvedené opakovane skonštatoval Najvyšší súd Slovenskej republiky (uznesenie zo 16. januára 2013 sp. zn. 6MCdo/9/2012, z 21. marca 2012 sp. zn. 6Cdo/1/2012 a uznesenie sp. zn. 5Cdo/61/2012). Aj v prípade tohto princípu platí, že v konkrétnych súvislostiach ustupuje na strane spotrebiteľa dôležitejšiemu princípu, ktorým je princíp ochrany spotrebiteľa. Vychádzajúc z povahy spotrebiteľských právnych vzťahov, realite praktického života odporuje požiadavka podrobnej (až detailnej) znalosti právnych predpisov spotrebiteľmi. Na túto vec sa vzťahuje viacero právnych predpisov (Občiansky zákonník, zákon o ochrane spotrebiteľa, zákon o spotrebiteľských úveroch, zákon o zmenkách), pričom je nepochybné, že vzhľadom na rozsiahlosť a dynamickosť právnej úpravy spotrebiteľ nemôže dokonale poznať každý z vyššie uvedených zákonov. Neinformovanosť spotrebiteľa, resp. jeho nedostatočná informovanosť v tejto oblasti mu nemôže byť na ujmu. Účelom spotrebiteľského práva je poskytnúť spotrebiteľovi ochranu v prípadoch, keď môže dodávateľ zneužiť neinformovanosť spotrebiteľa tým, že do zmluvy zakomponuje zmluvné podmienky, ktoré sú v neprospech spotrebiteľa. Úlohou súdu je v takýchto prípadoch ex offo skúmať prijateľnosť zmluvných podmienok a v prípade, že sú neprijateľné, zabezpečiť rýchlu a účinnú ochranu spotrebiteľa. Aj v zmysle rozsudku Európskeho súdneho dvora sp. zn. C-419/2001 zo 14. marca 2013 (Česká sporiteľňa, a.s. proti Geraldovi Feichterovi) samotný Európsky súdny dvor v konaní pri uplatnení práva zo zmenky z úradnej moci skúmal postavenie odporcu ako spotrebiteľa. Podľa záverov tohto rozhodnutia napriek tomu, že v danom prípade sa jedná o vzťah uplatnený na základe zmenky ako abstraktného cenného papiera, je povinnosťou súdu skúmať postavenie žalovaného ako spotrebiteľa.

29. Ust. § 17 zákona č. 191/1950 Sb. neustanovuje výslovne, kto a aké námietky uplatňovať môže, ale kedy ich uplatňovať nemôže. Záver, kto a kedy ich uplatňovať môže, tak z tohto ustanovenia vyplýva len a contrario (Kovařík Z.: Zákon směneční a šekový. Komentář, C.H.BECK 2014, str. 96). Citované ustanovenie tak výslovne nezakazuje, aby súd na kauzálne námietky prihliadal ex offo. To je dôležité aj z hľadiska práva Európskej únie. Súdny dvor sa vo viacerých rozsudkoch týkajúcich sa smernice 93/13/EHS vyslovil, že národný súd musí mať možnosť skúmať neprijateľné podmienky v spotrebiteľských zmluvách ex offo, neskôr vyslovil, že ich musí skúmať ex offo a že odporuje európskemu právu, ak ich súd nemôže skúmať a limine (t.j. ak ich môže skúmať len ex post). V takýchto prípadoch musí národný súd vykladať národné procesné i hmotné právo konformne s právom EÚ.

30. Ani samotné Nariadenie neobsahuje žiadne ustanovenie, ktoré by zakazovalo alebo neumožňovalo súdu skúmať kauzálne vzťahy, na ktorých krytie je zmenka určená. Článok 7 ods. 3 Nariadenia hovorí, že súd v prípade pasivity žalovaného „vydá rozsudok“ nehovorí, že žalobe musí vyhovieť.

31. Z uvedeného plynie, že nič nebráni súdu, aby ex offo skúmal, či základom zmenky je spotrebiteľská zmluva a či táto zmluva neobsahuje neprijateľné zmluvné podmienky.

32. V čase rozhodovania odvolacieho súdu (od 23.12.2015) je účinný zákon č. 438/2015 Z.z., ktorým sa zmenil a doplnil aj zákon č. 191/1950 Sb. zmenkový a šekový v znení zákona č. 659/2007 Z.z. a č. 492/2009 Z.z. V zmysle ust. § 17 ods. 2 zákona č. 191/1950 Sb. v znení zákona č. 438/2015 Z.z. v konaní, v ktorom sa uplatňuje alebo vymáha nárok zo zmenky, sa z úradnej povinnosti prihliada na skutočnosti odôvodňujúce námietky podľa ods. 1 ktoré by ten, kto je žalovaný zo zmenky mohol uplatniť, ak jeho zaviazanosť zo zmenky vznikla v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou. Z vyššie uvedeného je zrejmé, že v prípade tzv. spotrebiteľských zmienok povinnosťou súdu je ex offo prihliadať na námietky, ktoré by mohol vzniesť spotrebiteľ, a to aj v prípade, že sa ich sám nedovoľáva. Táto povinnosť súdu je výslovne zákonom upravená, pričom vyššie citované ustanovenie má procesnoprávny charakter, lebo upravuje procesnú činnosť súdu a vzťahuje sa teda aj na konania začaté na súde pred účinnosťou novely zákona č. 438/2015 Z.z. vzhľadom na chýbajúce prechodné ustanovenia zák. 438/2015 Z.z. k úprave účinnej od 23.12.2015. Procesná norma odo dňa nadobudnutia svojej účinnosti pôsobí na všetky živé spory prebiehajúce na súdoch, za situácie, že zákonodarca nestanovil osobitný (intertemporálny) režim.

33. K odvolacej námietke žalobcu o prekvapivosti napadnutého rozsudku vzhľadom na skutočnosť, že uplatnený nárok nebol žalovaným popretý, odvolací súd poukazuje na skutočnosť, že už z uznesenia Krajského súdu v Košiciach z 28. júna 2013 č.k. 4NCb/138/2013-17, ktorým súd rozhodoval o námietke nepríslušnosti, vyplýva povinnosť súdu posudzovať platnosť zmenky aj podľa zákona o

spotrebiteľských úveroch a prednostne posudzovať uplatnený nárok podľa spotrebiteľského práva. Už z tohto uznesenia žalobcovi bolo teda zrejmé, že ním uplatnený nárok sa nebude posudzovať iba podľa zákona zmenkového a šekového, ale aj podľa noriem na ochranu spotrebiteľa a tento záver vyplynul aj z uznesenia Krajského súdu v Košiciach z 30. apríla 2015 č.k. 3Co/183/2014-76 a v ďalšom konaní mal možnosť vyjadriť sa ku všetkým súdom vykonaným dôkazom vrátane tých, ktoré si súd sám zabezpečil za účelom súdneho prieskumu uplatneného nároku z hľadiska jeho súladu s normami na ochranu spotrebiteľa. Okrem toho žalobca mal možnosť vyjadriť sa k vykonaným dôkazom na pojednávaní konanom 10. septembra 2015, na ktoré bol riadne a včas predvolaný a z neúčasti na ktorom sa ospravedlnil.

34. Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov sú odvolacie námietky žalobcu nedôvodné a nespôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozsudku, z ktorého dôvodu odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny podľa ust. § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

35. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa ust. § 396 ods. 1,2 v spojení s ust. § 255 ods. 1 a § 256 ods. 1 C.s.p.. Žalobca bol v konaní neúspešný, a to aj v časti, v ktorej došlo k zastaveniu konania, keďže zavinil zastavenie konania späťvzatím žaloby, nemá preto právo na náhradu trov konania. Úspešnému žalovanému trovy konania nevznikli, preto odvolací súd stranám náhradu trov konania nepriznal.

36. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané. Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu

so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77. Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil.

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (ust. §419 a nasl. CSP).